



ПОВЕЌЕ НАУЧЕН ПРИСТАП, А ПОМАЛКУ
ПОЛИТИЧКИ ПРЕГОВАРАЊА

МАКЕДОНИЈА ЌЕ ВОДИ ВО РЕГИОНОТ

ПОТРЕБЕН Е ПОГОЛЕМ БРОЈ НА
ОПШТИНИ ВО МАКЕДОНИЈА

ГОЛЕМИНАТА НА ОПШТИНИТЕ
ВО ЕВРОПА

ГОЛЕМИНА НА ЕДИНИЦИТЕ НА
ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА
ВО СЛОВЕНИЈА

ГОЛЕМОТО Е СИЛНО, НО
МАЛОТО Е ПОУБАВО

ЕМПИРИСКИ ИСКУСТВА ЗА
ОПТИМАЛНАТА ГОЛЕМИНА
НА ОПШТИНИТЕ

ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈА НАША ЦЕЛ

Центарот за економска анализа (ЦЕА) е истражувачки центар од млади економисти кои делаат заедничка визија за Република Македонија како нова европска економија во подем и иницијатива со регионалните и светските пазари. Мисијата на ЦЕА е концентрирана да ја истражува економскиот развој и економската политика во Република Македонија и да нуди препораки, решенија и мерки.

info@cea.org.mk www.cea.org.mk

Од уредникот

Почитувани читатели,



Посебно задоволство и чест ми е да се прикажаме со новиот билтен на македонскиот простор. Ние, членовите на ЦЕА, сакаме да придонесеме за поквалитетна дебата на тема на децентрализацијата во Република Македонија и затоа овој билтен го нарекуваме: „Децентрализација - наша цел“, бидејќи треба да се праат пораките за децентрализацијата како цел кон која треба да се стремиме. Фреквенцијата на излегување ќе биде квартална, а првото е првиот број. Темата за овој број одлучивме да биде оштетлива големина на единица на локална самоуправа. Во овој број ви се обраќаат луѓе од повеќе земји со долгогодишно искуство во областа.

Уште старозрчки филозофи се соочувале со прашањето за големината на единица на локалната самоуправа. Платон вели дека идеалниот град треба да биде доволно голем за да ги исполнува сите вишњи функции, но доволно мал за да го зачува единството на градоот.

Јас би рекол дека можеби прашањето треба да биде поставено не за оштетлива големина, но за прифатлива големина на општина. Ова, дојколку повеќе што е тешко да се одговори научно со тој квантитативен резултат за оштетлива големина што се работи за приспособување на соопствениот историски искуства кон повеќе или помалку поустежни искуства од останатите земји. Затоа мислам дека дебатата треба да биде како одговор на прашањето за прифатлива големина на единица за локална самоуправа во дадени политичко-економски услови.

Тој процес на оценка за фрагментација или консолидирање треба да биде интелектуална борба на аргументи за: економијата на обем, за проширување и соодветниот квалитет на услуги, за плурално и цивилно општество, за „vote with their feet“, концепциите, за партиципација на граѓаните и гласачите во работата на општините, за конкуренција при акција на приватниот капацитет.

Во оваа дебата нема место за политика и што ќе го видиш од природата на пораките на авторите на текстовите на страниците во овој билтен.

Се надеваме дека овој билтен ќе го привлече вашето внимание, и дека преку мојото Децентрализација - наша цел, ќе помогне секој граѓанин да ги надмине тесните политички размислувања за оваа операција, а ќе придонесе за нов квалитет во аргументите за децентрализацијата. Исто така ние се надеваме дека пораките од овие страни ќе дојдат и до политичарите за да го сменат нивниот начин на работа и мајрица на размислување.

Им благодарам на авторите на текстовите што љубезно се одзваа на повикот за трудови и ни ги доставија своите размислувања. Ве поивкуваме да ни се придружите. Дајте ни ги вашите сугестии и размислувања.

Доведување до следниот број на Децентрализација - наша цел.

Марјан Николов
Претседател на Собрание на ЦЕА



ПОВЕЌЕ НАУЧЕН ПРИСТАП, А ПОМАЛКУ ПОЛИТИЧКИ ПРЕГОВАРАЊА

Интервју со проф. д-р Андреј Токарев (Архитектонски факултет)

Професорот Токарев смета дека постои проблем на ниво на терминологија. Тој вели дека по Уставот на Република Македонија територијата е неделива и неутуѓива, па оттука терминот територијална поделба се чини несоодветен. Терминот територија, треба да биде заменет со неговиот синоним- простор, како поширока и посоодветна категорија. Логично, треба да произлезе и насловот на законот, што треба да гласи: Закон за просторна организација (уредување) на Република Македонија и определување на подрачјата на единиците на локална самоуправа.

За професорот основен стратешки документ треба да биде просторниот план на државата во кој по природа на нештата нема место за етничкиот принцип при утврдување на единиците на локална самоуправа-општини. За градот Скопје стратешки документ треба да биде ГУП (Генерален урбанистички план).

Професорот Токарев смета дека критериум за одредување на просторната големина на еден локална самоуправа треба да биде методот на Гравиер со кој големината на единицата на локалната самоуправа се дефинира според временскиот изохрон на достапност од 20 до 30 минути. Тоа е времето на достапност на општинскиот центар до најоддалеченото на-

селено место со моторно возило во една насока и претставува територија од околу 300 до 400 км². Ако се примени овој критериум на случајот на Република Македонија која е со површина од околу 25000 км² и население од околу 2.1 милион жители и 80 жители по км², тогаш, бројот на жители на единица на локална самоуправа треба да биде околу 30000. Од овде произлегува дека во Македонија бројот на општини треба да биде од 60 до 80, вели професор Токарев.

Друг критериум според професорот, е обезбедувањето на одржлив развој во економска, социјална, еколошка и безбедносна смисла. За да се применат и овие критериуми треба да се утврди и демографскиот капацитет на соодветниот простор. Професор Токарев вели дека густината на население до 50 жители на км² не претставува опасност за заштита на човековата околина. Густината од 50 до 200 жители на км² се смета дека ја загрозува животната средина, а над 200 жители на км² значајно ја загрозуваат животната средина.

Пораката на професор Токарев до читателите е дека не е тешко да се управува, ако се знае како да се управува. Помалку политички преговарања, повеќе експерти, односно повеќе научен пристап.

МАКЕДОНИЈА ЌЕ ВОДИ ВО РЕГИОНОТ

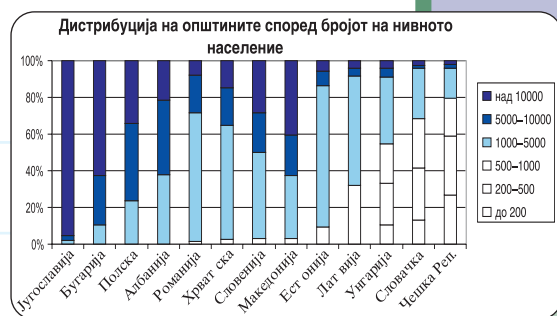
Интервју со г-дин Тони Левитас од УСАИД проектот за реформи на локалната самоуправа во Македонија

Ја користам приликата да го поздравам излегувањето на првиот број на овој билтен и им пожелувам многу успех на членовите на ЦЕА во неговото уредување.

Со одредени исклучоци, враќањето кон локална демократија во пост комунистичка Европа е придружено со креирање на мали единици на локалната самоуправа. Овој тренд има позитивни ефекти во цивилното инволвирање, но предизвикува тешкотии за ефективно работење на локалните власти. Сите оние влади кои го охрабрија или го дозволија формирањето на мали јурисдикции во името на демократијата во раните 90-ти сега се борат на овој или оној начин за консолидирање на локалната самоуправа која брои 5 до 10000 жители, бидејќи е мно-

гу тешко за нив да обезбедат квалитетни услуги.

Македонија има слична траекторија на развој со останатите земји во регионот и ќе биде понапред од многу од нив ако новиот закон за територијална организација помине низ парламентарната процедура. За илустрација г. Тони Левитас го претставува следниов график од кој може да се види дека во Македонија најголем процент од единиците на локална самоуправа имаат повеќе од 10000 жители и помеѓу 1000 и 5000 жители.



ПОТРЕБЕН Е ПОГОЛЕМ БРОЈ НА ОПШТИНИ ВО МАКЕДОНИЈА

Интервју со проф. д-р Благоја Марковски, Природноматематички факултет Скопје

Професорот Благоја Марковски вели дека нарушената состојба на просторната организација на населените места треба да се реши со поголем број на општини и општински центри за поефикасна ревитализација на населените места во Македонија. Преку економско-функционалниот концепт е дојдено до заклучок дека за Македонија е најоптимално да има 144 општини. Овој концепт ги содржи критериумите за услужно-снабдителни потреби, физичко-географски критериуми, демографско-гравита-

циски критериуми, традиционални, инфраструктурни, политичко-регионални и стратешки критериуми. Професорот Марковски вели дека решението за ревитализација на економски и демографски заостанатите подрачја е во поголемата мобилност на работната сила. На пример, Мариово е богато со природни ресурси но сиромашно со човечки потенцијал па, би можело, луѓето од Прилеп и Битола работно да се ангажираат во тој регион.

ГОЛЕМИНАТА НА ОПШТИНИТЕ ВО ЕВРОПА

Коментар од: Олаф Мерк (Министерство за финансии на Холандија)

Постои голема разновидност во големината на локалните управи низ европските земји. Најголемата општина може да се најде во Велика Британија, каде има општини со 140.000 жители. Франција, пак, е другиот екстрем, со просек од 1500 жители по општина. Земјите-апликанти за ЕУ имаат нешто помала големина на општините од членките на Унијата.

(Bours 1993) ги има групирани европските општини во четири групи: 1) големи општини одговорни за бројни функции (Скандинавија, Холандија, Велика Британија); 2) општини со просечна големина и просечен опфат на функции (Финска, Германија, Белгија); 3) мали општини со просечен опфат на функции (Франција, Шпанија, Швајцарија, Австрија и 4) мали општини со тесен опфат на функциите (Италија, Португалија, Грција).

Македонските општини се многу големи во споредба со оние на земјите апликанти за ЕУ. Исклучок се само Литванија, Бугарија и Полска, кои имаат поголеми општини. Околу 41% од општините во Република Македонија имаат повеќе од 10.000 жители, додека во

Просечна големина на општините во ЕУ и земјите апликанти

Земја	Просечна големина на општината
В. Британија	140.000
Литванија	66.000
Ирска	45.000
Бугарија	35.000
Португалија	33.000
Шведска	30.000
Холандија	29.000
Данска	19.000
Белгија	17.000
Полска	16.000
Македонија	16.000
Финска	11.500
Словенија	10.300
Норвешка	9.000
Романија	7.500
Италија	7.100
Естонија	5.700
Германија	5.500
Шпанија	5.000
Латвија	4.300
Унгарија	3.300
Австрија	3.300
Словачка	1.900
Грција	1.800
Чешка	1.700
Франција	1.500

земјите како Унгарија, Чешка и Словачка, тоа е случај со само 5% (или помалку) од општините.

Главната дебата околу големината на општините е поврзана со заменливоста (trade-off) помеѓу демократијата и економиите од обемот. Колку е помала општината, толку е подобар демократскиот процес, но таа може да биде неефикасна, од аспект на постигнување на економиите од обемот.

Во поглед на економиите од обемот не постојат еднозначни заклучоци. Некои автори сметаат дека не постојат растечки економиите од обемот, како на пример (Derksen 1986) за случајот на Холандија. (De Borger и Kerstens 2000) заклучуваат дека во Белгија, 84% од општините се соочуваат со опаѓачки економиите од обемот, а само 10% со растечки економиите од обемот. (Mau Pedersen 2001), пак, смета дека економиите од обемот во исполнувањето на административните задачи се исцрпуваат кога просечната големина на општините достигнува 18.000-25.000 жители. Конкретно, за детската заштита, тој наоѓа растечки економиите од обемот се до големина од 20.000 жители.



Други можности за искористување на економиите од обем се contracting out на општинските задачи, кооперацијата и асиметричната децентрализација. Кога задачите се контрактираат, општините се уште се задолжени за резултатите, но не мораат да ги исполнуваат самите сите задачи. Тие можат да останат мали и да ги кон-

трактираат сите задачи кои бараат поголем обем на општината. Сепак, ова може да биде проблематично, доколку општините немаат искуство во склучувањето договори со контракторите.

Просечна големина на општините во ЕУ и земјите апликанти е прикажана на следнава табела.

ГОЛЕМИНА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА ВО СЛОВЕНИЈА

Коментари од: **асист. проф. Жан Јан ОПЛОТНИК, д-р., асист. Боштјан Брезовник, м-р. Универзитет во Марибор**

Словенија е мала централно европска земја со голема демографска и географска распространетост иако покрива малку повеќе од 20.000 км².

За време на реформите функционалните, финансиските и регионалните компоненти беа игнорирани како резултат на различните политички интереси. Од таа причина дојде до екстремности како што се: воспоставување на големи и на многу мали општини, воспоставување на "фиктивни" општини од општините што претходно беа пренаселени, централизација наместо регионализација итн. Друга причина за ова е недостатокот од разбирање за принципот на секундарност.

И покрај тоа што законот налага минимум 5.000 жители за формирање на општина, во моментов 95 не успеаја да го исполнат овој основен критериум. Многу од нив беа политички принудени и создадени врз основа на условите од законот за локална управа кои укажуваат дека во исклучителни случаи општина може да има и помалку од 5.000 жители поради географски причини, лоцирање на границите, етнички, историски или економски причини. Резултатите од економетриските анализи во континуитет покажаа дека најоптимални се единиците составени од околу 5.000 жители.

ГОЛЕМОТО Е СИЛНО, НО МАЛОТО Е ПОУБАВО

"Is there a third way between small yet ineffective and big yet less democratic? Comparative conclusions and lessons learned" - Преземено со љубезност од: Pawel Swianiewicz, PhD (Универзитет во Варшава - Полска).

Аргументи за голема локална самоуправа:

1. Помала зависност од трансфери од централната власт што ги прави пофлексибилни во донесување на политики (пример, Бугарија, Полска и Словачка),

2. Поголема економска база комбинирана со ниски оперативни трошоци по единица услуга. На овој начин, оваа основа може да биде алоцирана за финансирање на развојни проекти (податоците за Бугарија, Полска и Словачка недвосмислено го потврдуваат тоа),

3. Поголем е капацитетот за аквизиција и употреба на кредитни инструменти за финансирање на инвестициони проекти (примерот со Словачка покажува застрашувачко ниво на дол-

Критериуми за промена на бројот на општини

Земја	Метод на одлучување/ ограничувања
Полска	Несигурни консултации, одлуки од страна на централната влада, територијата на новата општина треба "колку што е можно попомогено да ги земе во предвид социјалните и културните врски и да осигура капацитет за остварување на јавните функции"
Бугарија	Локалниот референдум може да го блокира одлучувањето на владата, но не може да ја принуди централната влада да формира/ликвидира општина, новата општина треба да има над 6.000 жители, централна општинска единица, растојанието меѓу селата не треба да надминува повеќе од 40 км.
Словачка	Доминација на правото секое село да има локална влада, почнувајќи од 2002 год. новите општини не може да бидат помали од 3.000 жители, не може да ги поделат инфраструктурните капацитети кои служат за целата територија на општината, не може да создадат "урбана единица со главната единица"
Унгарија	Доминација на правото секое село да има локална влада, неодамнешниот праг на популација е минимум 300 жители, новоформираната влада треба да демонстрира капацитет да обезбеди задолжителни цели
Република Чешка	Доминација на правото секое село да има локална влада, неодамнешниот праг на популација е минимум 1.000 жители

гови за големите општини но од друга страна го потврдува нивниот кредитен кредибилитет),

4. Индиректен ефект е и поефикасното справување со техничката инфраструктура (пример со Унгарија и Бугарија).

Аргументи за мала локална самоуправа:

1. Развој на жива врска помеѓу граѓаните и локалните авторитети,

2. Подобро информирање на граѓаните,

3. Поголема заинтересираност за одсив на изборите (потврдени емпириски резултати на негативна корелација помеѓу одсивот и големината на општината),

На следнава табела се прикажани некои критериуми за промена на бројот на единици на локална самоуправа во некои земји.

ОПТИМАЛНА ГОЛЕМИНА НА ОПШТИНИТЕ ВО МАКЕДОНИЈА

Д-р Џејмс Вустер, Економски советник на Bearing Point¹

Која е оптималната големина на општините во Македонија? Одговорот на ова е во исто време и одговор на неизреченото прашање за тоа каде да се утврдат границите. Од аспект на економската политика обете прашања се, или треба да бидат разгледувани според "принципот на дополнителност", кој понекогаш се нарекува и "принцип на корисност на локално подрачје (local area benefit)". Генерално ова значи дека услугите треба да ги спроведува најниското ниво на власта, кое е во состојба да обезбеди јавни добра или услуги. Некои од нив, како што е националната одбрана, мора да бидат обезбедени за целокупната нација, додека други, како на пример одржување на парковите, навистина имаат мало подрачје на корисност. Одредени јавни добра и услуги набројани во законите имаат подрачје на корисност многу помала од она кое се однесува на целокупната нација. Со цел да се утврди оптималната големина и границите на општините во Македонија корисна вежба би била исцртување мапа на сите области за сите јавни добра и услуги опфатени со закон. Таа вежба би ги покажала групите на области кои треба да се опфатат. Овие групи приближно би ги покажале "природните" граници на општините и нивната минимална големина.

Следното прашање е економијата на обем. Според една пресметка, подрачје на корисност на образование во забавишта/предшколски установи, може да биде многу мало, веројатно не поголемо од најмалото село. Меѓутоа, веројатно најкорисно би било образованието во предшколските установи да се реализира во рамките на образовниот систем кој вклучува и основно и средно образование. За овие нивоа на образование најефикасно би било задолжително воведување на голем број единици доволни

за мали села.; за да ги подготви младите луѓе за успешно вклучување во современиот живот, основното и средното образование бара обем значително поголем од оној соодветен на малечко село. Второ исцртување на границите, со кое би се направил обид да се реализира економијата на обем ќе открие значително поголеми групи. Врз ова повторно исцртување неизбежно (и сосема исправно) влијаат многу практични, секојдневни прашања, кои опфаќаат географски карактеристики како што се местоположбата на планините, реките и езерата или состојбата во која се наоѓа патната мрежа и телекомуникациите.

Овие едноставни картографски вежби ќе го покажат не само конечниот број на главни "групи" туку и неколку очигледни аномалии: некои добра или услуги имаат многу ограничен број на подрачја на корисност и дури откако би се зела предвид економијата на обем, одреден број би се вклопил соодветно во главните подрачја на корисност - веднаш помислуваме на погоре наведениот пример со забавиштата и можеби урбаните паркови. Во исто време други добра или услуги ќе опфатат неколку главни групи. Обата феномена се сосема вообичаени. Во првиот случај нормално е локалната власт да е задолжена за обезбедување на јавните услуги но, да го прави тоа со изнаоѓање на формални и неформални начини со кои ќе ги вклучи различните здруженија или селските општини во процесот на донесување на одлуки. Во вториот случај обично се оформуваат регионални здруженија кои се занимаваат со ова прашање. Често се формираат регионални урбани подрачја на транзиција и регионални подрачја богати со вода кои ги решаваат овие специфични проблеми кога тие ќе се појават.

Досега не беа споменати бројките. Во оваа

1) Превод на Јованка Ончевска од Bearing Point.



смисла се понудени само приближни насоки. За среќа или за несреќа овие насоки се најважното прашање. Впрочем, основната причина за постоењето на општината како интегрален дел од власта е токму природата на јавните добра и услуги кои таа треба да ги обезбеди. Подрачје на корисност на овие добра и услуги и практичните аспекти на економијата на обем сочинуваат еден вид "закон на гравитација" кој треба да влијае врз конечната одлука во однос на тоа каде да се утврдат границите на општините. Имајќи го ова предвид, искуството покажува дека кога општините се одговорни за "нормалниот обем" на обез-

бедување на локални јавни добра и услуги, имаат тешкотии да го постигнат тоа ако нивната големина е значително под 20.000. Од друга страна, урбаните области на големите градови имаат свој сопствен органски интегритет и големината на природните органски единици може навистина да биде значителна. Навистина е присутен ризикот од намалување под минимумот потребен за обезбедување на квалитетни јавни услуги, но исто така и ризикот од загрозување на природната урбана органска единица. Или, кажано поинаку, постојат минимуми во смисла на оптимална големина, но не постојат максимуми.

ЕМПИРИСКИ ИСКУСТВА ЗА ОПТИМАЛНАТА ГОЛЕМИНА НА ОПШТИНИТЕ

Преземено со љубезност од: **Џејми Боекс, Хорхе Мартинез-Васкес и Андреј Тимофеев**
Програма за меѓународни студии, Georgia State University USA

Концептите и теориите ќе имаат ограничена вредност за креаторите на економската политика, доколку тие не воспостават врска со реалноста, во која се дизајнираат владините политики. Кои конкретни насоки ги обезбедува теоријата како инпут во дискусијата за оптималната големина на општините?

Познат е фактот е дека економиите од обем имаат значајна улога во определувањето на оптималната структура на општините. Имено, повоените реформи на општинските граници беа спроведувани со идејата дека со создавање поголеми општини ќе се зголеми владината ефикасност. Ефикасноста беше сфатена како произведување на истото јавно добро, но со помали трошоци. Сепак, од емпириска гледна точка, се покажа дека е тешко да се дефинираат трошоците за јавните услуги, бидејќи е многу тешко да се земат предвид квалитативните аспекти и екстерналиите во обезбедувањето на јавните услуги. И покрај тоа, во многу земји беа направени истражувања за определување на оптималната големина на општините, единствено со мерење на директните трошоци и под претпоставка за непроменето ниво на обезбедување на услугите. Меѓутоа, најголем дел од овие истражувања не понудија еднозначен одговор за оптималната големина на јурисдикцијата (Martins, 1995). Оптималната големина се разликува според видот на услугата и според тоа, потребно е припишување пондери на одделните функции на владата. Најдоброто што можеа да го направат овие студии беше да го помогнат определувањето на минимален праг на "животоспособ-

ност" за определна кошничка услуги. Во зависност од функциите на локалните влади во определна земја, овој праг се движи од 2000 жители во Баварија, 5000-6000 жители во Данска, 6000-7000 жители во Холандија и 8000 и 15000 жители во руралните и урбаните подрачја, респективно, во областа Сап (Германија).

Емпириската литература за обезбедувањето на добрата и услугите од страна на локалните власти е премногу екстензивна за да можеме овде ја сумираме. Сепак, изгледа дека постои своевиден консензус меѓу економистите за повеќе прашања. Генералните заклучоци од литературата се следниве:

- Во обезбедувањето на добрата и услугите од страна на локалните власти постојат економии од обемот, но нивното ниво прилично се разликува за одделни добра или услуги.

- Кога им се достапни неколку локални јурисдикции, домаќинствата покажуваат тенденција да се групираат во зависност од доходот и/или побарувачката за услугите на локалните власти. Сепак, дури и во услови кога постои можност за избирање меѓу поголеми единици на локалната самоуправа, пак се присутни големи варијации во самата општина, во поглед на доходот и преференциите.

- Во согласност со хипотезата на Тибо (Tiebout hypothesis) изгледа дека локалните владини услуги (како што се локалните јавни училишта) чувствуваат одреден конкурентски притисок да ги обезбедат услугите на ефикасен начин. Како и да е, изборите и "гласањето на домаќинствата со нозете" (со исселување од неефикасните ју-

рисдикции) се бавни и несовршени механизми, што доведува до значителна неефикасност на локално ниво, дури и кога постои избор меѓу повеќе алтернативни општини.

На крајот, главниот заклучок во врска со оптималната големина на општините и оптималната структура на локалната власт треба да биде дека не постои единствен пристап за сите состојби. Иако економската теорија може да понуди некои насоки во општата дискусија, оптималната структура на владите може да варира од регион до регион и од држава до држава. Воедно, таа ќе зависи од видовите на добра и услуги кои ги обезбедуваат локалните власти, трошковната структура на локално обезбедените добра, поли-

тичкиот и институционалниот амбиент, како и демографските и географските прилики.

Source reference: "Appendix 3.1: The Theory and Practice of Local Government Structure and the Optimal Size of Local Government Jurisdictions: An Application to the Russian Federation" in: Jorge Martinez-Vazquez, Andrey Timofeev, and Jamie Boex, Subnational Finance in the Russian Federation: Continuing Transition Toward a New Federalism. World Bank Institute Learning Resources Series, Washington D.C. (forthcoming).

Интегралната студија може да се прочита преку следнава интернет адреса:
<http://isp-aysps.gsu.edu/papers/>

ГОЛЕМИНА НА ОПШТИНА ВО МАКЕДОНИЈА ВО КОНТЕКСТ НА ЕКОНОМИЈА НА ОБЕМ ПРИ ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА УСЛУГИ НА ЛОКАЛНО НИВО

М-р Марјан Николов, економски аналитичар и претседател на собрание на ЦЕА

Емпириските резултати од повеќе земји откриваат економија на обем при обезбедување на услуги на ниво на единица на локална самоуправа. Секако дека главен предизвик за вакви истражувања се обезбеденоста со податоци како и нивниот квалитет.

Овде ќе ви презентираме анализа на економија на обем при административни трошоци во контекст на големина на единица на локална самоуправа во Македонија.

Композитниот индекс на административни трошоци е пресметан од три варијабли и тоа:

1. Број на вработени во администрацијата на единицата на локалната самоуправа во Македонија по жител;
2. Плати, наемнини и надоместоци врз вкупната потрошувачка на единицата на локалната самоуправа во Македонија;
3. Вкупна потрошувачка на единицата на локалната самоуправа во Македонија по жител.

Овој индекс ќе помогне во оваа микроекономска анализа на ефикасност. Инпути се бројот на вработени и нивните плати во општинските администрации и општинскиот административен буџет. Мерка за аутпут е бројот на граѓани кој се опслужува во соодветната општина.

Композитниот индекс на административни трошоци за секоја од 123-те општини е прикажан на наредниот графикон.

Од графиконот се гледа дека со зголемување на бројот на жители во единиците на локална самоуправа во Македонија се намалува и трошокот по единица жител за администрација. Црната линија е квадратна регресија од однесувањето на популацијата, а црвената линија е просекот на композитниот индекс за Македонија.

Графиконот илустрира зголемена економија на обем до 6000 жители по единица на локална самоуправа во Македонија (со дуплирање на инпутите, најмалку двапати повеќе жители ќе бидат опслужени). Зголемена економија на обем е од опаѓачки карактер од 316 до 6000 жители, а потоа можеме да кажеме дека практично имаме константна економија на обем.

Значи, од графиконот се гледа дека оптимална минимална големина на единица на локална самоуправа за Македонија е околу 6000 жители од аспект на трошок за администрација и обезбедување на административни услуги. Ова е блиску до законската рамка од 5000 жители по словенечкиот закон за територијална поделба и 6000 жители по бугарскиот модел.

